

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΑΝΟΙΚΤΑ ακαδημαϊκά
μαθήματα ΠΠ

Αρχαϊκό έπος: Όμηρος

Ενότητα 2: Ιστορία της ομηρικής έρευνας

Ευφημία Καρακάντζα

Τμήμα Φιλολογίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Πατρών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σκοποί ενότητας

- Παρουσίαση της ερευνητικής ενασχόλησης με τα ομηρικά έπη από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα.

Περιεχόμενα ενότητας

- Η χρήση του Ομήρου κατά την αρχαιότητα (8^{ος} – 3^{ος} αι. π. Χ.)
- Επιστημονική φάση (3^{ος} αι. π. Χ. – 13^{ος} αι. μ. Χ.)
- Πρόσληψη του Ομήρου στην Δυτική Ευρώπη (14^{ος} – 18^{ος} αι.)
- Σύγχρονη φιλολογική ανάλυση.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΟΜΗΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

- 1. ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ (8^{ος} π. Χ. – 3^{ος} π. Χ.)
- 2. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΦΑΣΗ (Μουσείον Αλεξάνδρειας) (3^{ος} π. Χ. – 13^{ος} μ. Χ.)
- 3. ΠΡΟΣΛΗΨΗ ΟΜΗΡΟΥ Δ. ΕΥΡΩΠΗ (14^{ος} – 18^{ος} αι.)
- 4. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

(8^{ος} – 3^{ος} π. Χ.)

- Παραδειγματική χρήση των επών (exempla)
- Ποιητική τέχνη του Ομήρου
- «Βίβλος ελληνικού έθνους»

1. Πρώτοι ερμηνευτές οι ραψωδοί (γλῶσσες, σχόλια, βίοι)
2. Σταθεροποίηση του κειμένου (σταθερό ενιαίο κείμενο)
Πεισίστρατος, 2^ο μισό του 6^{ου} αι.
3. Σοφιστές: μελέτες για γλώσσα
1^{ος} ομηριστής: Αντίμαχος ο Κολοφώνιος (400 π. Χ.)
έκδοση κειμένου

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΦΑΣΗ (3^{ος} π. Χ. – 12^{ος} μ. Χ.)

- ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΠΤΟΛΕΜΑΙΩΝ

Ομηρικά αντίγραφα: συγκεντρώθηκαν
ταξινομήθηκαν
αντιπαραβλήθηκαν

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΦΑΣΗ (3^{ος} π. Χ. – 12^{ος} μ. Χ.)

- κριτικό, εκδοτικό και υπομνηματιστικό έργο

Πρώτοι σπουδαίοι φιλόλογοι

- Αριστοφάνης ο Βυζάντιος (3^{ος} αι. π. Χ.)
- Αρίσταρχος ο Σαμοθρακεύς (2^{ος} αι. π. Χ.)
- Δίδυμος ο Αλεξανδρεύς (εποχής Αυγούστου)
- Ιωάννης Τζέτζης (12^{ος} αι.)
- Ευστάθιος, Επίσκοπος Θεσσαλονίκης (12^{ος} αι.)

Πρόσληψη Ομήρου στην Δ. Ευρώπη

- Πετράρχης (14^{ος} αι.) αναθέτει την 1^η μετάφραση των επών στα Λατινικά

Πρόσληψη Ομήρου στην Δ. Ευρώπη

- Χαρακτηριστικά:
 1. Διάδοση της διδασκαλίας της ΑΕ
 2. editio princeps (έκδοση Δ. Χαλκοκονδύλη στην Φλωρεντία)
 3. Συγκρότηση μιας ποιητικής με βάση την Ποιητική του Αριστοτέλη και την *Ars Poetica* του Ορατίου
 4. Δημιουργία αυτόνομων εθνικών επών στην Ευρώπη

Πρόσληψη Ομήρου στην Δ. Ευρώπη (συνέχεια)

- 5. πρώτη διατύπωση του ομηρικού ζητήματος:
- 18^{ος} αι. Abbe d' Aubignac – ανηθικότητα, κακό γούστο, κακό ύφος, ασυνέπειες στην αφήγηση
- 1795: Friedrich August Wolf, *Prolegomena ad Homerum* - λογικές αντιφάσεις στην πλοκή, ένας ή περισσότεροι αφηγητές;

ομηρικό ζήτημα

- 1. πατρότητα των επών
- 2. ενότητα των επών

Αναλυτική σχολή

ένας «καλός» ποιητής – ένας «κατώτερος» ποιητής

1. Θεωρία διεύρυνσης:

- πυρήνας αφήγησης υψηλής ποιότητας
- μεταγενέστεροι ποιητές την επαύξησαν

Αναλυτική σχολή

- 2. Θεωρία μικρών επών / συμπίλησης
- μικρά προγενέστερα έπη
- ένας ποιητής «συγκόλλησε» τα έπη

Αναλυτική σχολή

- Wilamowitz (1916)
- Μικρές αφηγήσεις στην αρχή
- Συμπύληση στο μέσον
- Προσθήκες μεταγενέστερες

Ενωτικοί

- M. Parry & A. Lord: θεωρία της προφορικής ποίησης

1928: M. Parry, *Η χρήση του παραδοσιακού επιθέτου στον Όμηρο*

M. Parry & A. Lord: θεωρία της προφορικής ποίησης

- σερβοκροατικά επικά άσματα κατά την προφορική τους δημιουργία

M. Parry & A. Lord: θεωρία της προφορικής ποίησης

- Διδάγματα:
- 1. ομηρική γλώσσα: τυποποιημένη δευτερογενής ποιητική γλώσσα
- 2. τι σημαίνει πρωτοτυπία σε μια προφορική σύνθεση

Νεοανάλυση

- Ι. Θ. Κακριδής, W. Kullmann
 - Προϋπάρχουν θεματικά μοτίβα
 - Ο ποιητής τα συνθέτει διαφορετικά
- Αιθιοπίδα, Πατρόκλεια (Π-Ρ), Θρήνος για τον Πάτροκλο (Σ), Άθλα επί Πατρόκλω (Ψ)

Επαναδιατύπωση ομηρικού ζητήματος

- 1. Πώς χειρίστηκε ο Όμηρος την προφορική ποίηση των προκατόχων του;
- 2. Ποιο είναι το «ομηρικό» στοιχείο στον Όμηρο; *Δηλ. ποια είναι η πρωτοτυπία του;*

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ